

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

О. Чатченко
" 17 " 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту
та економіки

Ю. Ремига
" 17 " 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФАНДРЕЙЗІНГ ТА КРАУДФАНДІНГ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Київ – 2021

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

завідувач кафедри менеджменту та економіки,
кандидат економічних наук, доцент

Ю. Ремига

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,
протокол № 1 від «12» 12 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Фандрейзінг та краунфандінг» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дана навчальна дисципліна охоплює характеристику основ фандрейзінгу та краудфандінгу, розгляд питань щодо організації фандрейзінгової та краудфандінгової діяльності в публічному секторі, вибору стратегії фандрейзінгу, розробки та реалізації проектів у рамках фандрейзінгу та краудфандінгу, вивчення зарубіжного досвіду фандрейзінгової та краудфандінгової діяльності в публічному секторі економіки. Оволодіння цим курсом повинно виробляти уміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері публічних фінансів.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Вибіркова</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		6-й	6-й
		Лекції	
		24 год.	4 год.
		Практичні	
16 год.	2 год.		
Тижневе навантаження: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Самостійна робота	
		50 год.	84 год.
		Вид контролю:	
		<u>залік</u>	<u>залік</u>

Предметом вивчення навчальної дисципліни є забезпечення формування цілісного наукового уявлення і професійних знань та навичок по затребуваних практичних напрямків в управлінні та ресурсному забезпеченні соціальної роботи.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Фандрейзінг та краунфандінг» базується на знаннях таких дисциплін, як «Аналіз господарської діяльності підприємства», «Економічне планування та прогнозування», «Менеджмент», «Економічний аналіз».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Фандрейзінг та краунфандінг» є програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на поглиблення здатності використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансового забезпечення публічного сектору економіки. Курс охоплює характеристику основ фандрайзінгу та краунфандінгу, розгляд питань щодо організації фандрайзінгової та краунфандінгової діяльності в публічному секторі, вибору стратегії фандрайзінгу та краунфандінгу, розробки та реалізації проектів у рамках фандрайзінгу та краунфандінгу, вивчення зарубіжного досвіду фандрайзінгової та краунфандінгової діяльності в публічному секторі економіки. Оволодіння цим курсом повинно виробляти вміння відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері публічних фінансів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фандрейзінг та краунфандінг» є:

– ознайомлення із теоретичними основами фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі, його правовою базою та базовими принципами реалізації;

– засвоєння знань про особливості організації фандрайзінгової та краунфандінгової кампанії, її планування, реалізацію та оцінювання ефективності;

– оволодіння знаннями про етапи та інструменти складання проекту, підготовки проектної заявки, бюджету проекту та звітності про його виконання.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні	СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

(фахові, предметні) компетентності	<p>СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>СК 16. Здатність розуміти та уміло використовувати математичні та числові методи, які часто використовуються для доцільності прийняття управлінських рішень, в тому числі, у розрізі міжнародної економічної діяльності.</p>
---	---

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння / навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1.	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності					
2.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами;

	<p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>	сфері професійної діяльності та/або навчання	для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	збір, інтерпретація та застосування даних;	<p>спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах;</p> <p>формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;</p> <p>організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп;</p> <p>здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
3.	<p>Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>Здатність розуміти та уміло використовувати математичні та числові методи, які часто використовуються для доцільності прийняття управлінських рішень, в тому числі, у розрізі міжнародної економічної діяльності.</p>	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	<p>донесення до фахівців і нефаківців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації</p> <p>збір, інтерпретація та застосування даних;</p> <p>спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово</p>	<p>управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами;</p> <p>спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах;</p> <p>формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;</p> <p>організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп;</p> <p>здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
--------------------------------------	--

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні принципи та організаційні засади фандрайзінгу та краундфандінгу в публічному секторі;
- особливості процесу залучення коштів для фінансування проектів за допомогою інструментів фандрайзінгу та краундфандінгу, процедури розробки стратегії фандрайзінгу та краундфандінгу;
- основні принципи та процедури підготовки проектів та складання проектної заявки на отримання фінансування;
- особливості складання бюджету проекту, формування команди проекту, ведення документації та звітності.

уміти:

- пошуку грантових конкурсів, оцінювання умов отримання фінансування;
- розробки власного проекту, оцінювання наявних та необхідних ресурсів, ризиків проекту;
- складання заявки на отримання фінансування;
- застосування наукових методів проведення аналізу та оцінювання реалізованого проекту, визначення перспектив його продовження;
- проведення оцінювання результатів фандрайзінгової кампанії.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Фандрайзінг та краундфандінг» відводиться 90 години 3 кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФЕНДРАЙЗІНГУ ТА КРАУНФАНДІНГУ В ПУБЛІЧНОМУ СВІТІ

Тема 1. Теоретичні засади фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі.

Зміст та принципи фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі. Оперативний та проектний фандрайзінг, краунфандінг, внутрішній та зовнішній фандрайзінг та краунфандінг. Основні поняття фандрайзінгу, краунфандінгу. Мета та завдання фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі. Суб'єкти та об'єкти фандрайзінгу, краунфандінгу. Донори та способи взаємодії з ними. Класифікація донорів. Мотиви донорства. Вибір потенційних донорів. Основний цикл роботи з донорами. Участь волонтерів у фандрайзінговій діяльності. Міжнародна технічна допомога: зміст, механізми та форми надання. Основні напрями надання міжнародної технічної допомоги в Україні. Правила успішного фандрайзінгу в публічному секторі. Причини невдалого фандрайзінгу.

Тема 2. Досвід та перспективи розвитку фандрайзінгу та краунфандінгу.

Історія розвитку та сучасний стан фандрайзінгу та краунфандінгу в Україні. Досвід фандрайзінгових організацій у зарубіжних країнах. Фандрайзінгова та краунфандінгова діяльність у соціальній сфері. Опікунські ради, едамент-фонди, асоціації випускників. Використання ІТ-технологій. Використання PR-технологій. Маркетинг організації як елемент фандрайзінгу. Перспективи розвитку фандрайзінгу в Україні. Використання нових інструментів фандрайзінгу та краунфандінгу.

Тема 3. Фандрайзінгова та краунфандінгова діяльність у публічному секторі та форми її підтримки.

Нормативно-правові основи фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі. Фандрайзінг як основа розвитку некомерційних та громадських організацій. Види ресурсів, необхідних для розвитку фандрайзінгової діяльності у публічному секторі. Додаткові джерела фінансування фандрайзінгової діяльності. Можливі форми підтримки. Благодійні організації. Філантропія. Меценатство. Спонсорство. Інструменти фандрайзінгу у публічному секторі.

Тема 4. Організаційні засади фандрайзінгової діяльності у публічному секторі.

Організаційне забезпечення фандрайзінгової діяльності у публічному секторі. Планування фандрайзінгової компанії: етапи та матеріально-технічне забезпечення. Модель планування фандрайзінгу. Результат фандрайзінгової компанії. Оцінювання ефективності фандрайзінгової діяльності у публічному

секторі. Подяка. Види подяки. Заходи, направлені на подяку донору. Розвиток проекту після закінчення фінансування.

ЗМІСТОВНИЙ РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФАНДРАЙЗІНГОВОЇ ТА КРАУНДФАНДІНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ

Тема 5. Особливості фондів та грантів у публічному секторі.

Визначення фонду. Види фондів в Україні. Зарубіжні фонди. Попереднє оцінювання фондів у публічному секторі, його критерії. Вибір фонду. Сутність поняття «грант». Класифікація грантів. Грантодавчі установи. Пошук гранту. Характеристика грантових конкурсів у публічному секторі. Інтернет-ресурси, інститути, наукові центри як інформаційні джерела на пошук грантів.

Тема 6. Вибір стратегії фандрайзінгу та краундфандінгу, звернення у публічному секторі.

Поняття стратегії фандрайзінгу, краундфандінг та їх елементи. Алгоритм вироблення стратегії фандрайзінгу та краундфандінг у публічному секторі. Організаційна місія і завдання стратегії фандрайзінгу та краундфандінгу. Внутрішній та зовнішній аналіз даних. Пошук джерел коштів, їх визначення, визначення їх потенціалу. Вивчення можливостей підтримки власної ідеї. Спонсорський пакет. Звернення. Типи заявок. Заявка-запит. Повна заявка та її структура. Супровідна документація: автобіографія, резюме, супровідний та рекомендаційний листи тощо.

Тема 7. Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзінгу.

Поняття проекту та його особливості. Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами. Технології розробки та реалізації проекту. Передпроектна стадія. Визначення проблем і потреб. Визначення цільової групи проекту. Матриця оцінювання стейкхолдерів. Визначення шляхів розв'язання проблем. Територіальне співробітництво. Складові успішного партнерства.

Тема 8. Складання та реалізація бюджету проекту.

Види звітності. Мета та завдання проекту. Визначення методів та етапів досягнення мети і завдань проекту, очікуваних результатів. Концепція та карта проекту. Життєвий цикл проекту. Інтеграція проекту. Учасники й оточення проекту. Принципи формування проектної команди. Вибір показників роботи. Визначення ресурсів проекту та зацікавлених сторін. Логічна схема проекту. Часові рамки проекту. План реалізації. Інструменти оцінки проектів: система SMART, NAOMIE, метод MoSCoW, Дерево проблем та Дерево цілей. Складання плану проекту. Діаграма Ганта. Оцінка ризиків.

Тема 9. Фандрайзінг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.

Необхідність, призначення і нормативно-правова база функціонування Державного фонду регіонального розвитку. Обсяги фінансування ДФРР та порядок їх розподілу у розрізі регіонів. Форма інвестиційної програми та проекту регіонального розвитку, який може реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР та порядок її заповнення. Принципи та основні помилки формулювання змісту, мети і завдань проекту, розрахунку бюджету. Порядок оцінювання відповідності вимогам законодавства програм та проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів ДФРР. Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ: нормативно-правове забезпечення та напрями спрямування. Порядок формування та затвердження проектів, які можуть реалізовуватись за рахунок субвенції. Правила та проблеми підготовки проектних заявок на фінансування за рахунок коштів субвенції.

Тема 10. Основні методики роботи фандрайзера, краунфандінга в публічному секторі.

Менеджмент, орієнтований на результат. Корпоративний фандрайзінг. Методики фінансової діяльності з державними установами та органами місцевого самоврядування. Суспільний та приватний фандрайзінг. Приватні пожертви. Методика роботи з бізнес-структурами. Краудфаундінг.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1. Теоретичні та організаційні засади фендрайзінгу та краунфандінгу в публічному світі												
Тема 1. Теоретичні засади фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 2. Досвід та перспективи розвитку фандрайзінгу та краунфандінгу.	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Тема 3. Фандрайзінгова та краунфандінгова діяльність у публічному секторі та форми її підтримки.	7	2	1	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Організаційні засади фандраюингової діяльності у публічному секторі.	10	2	2	-	-	6	9	-	1	-	-	8
Разом за змістовим розділом 1	35	8	7	-	-	20	35	2	1	-	-	32

Змістовий розділ 2. Практичні аспекти фандрайзінгової та краундфандінгової діяльності в публічному секторі												
Тема 5. Особливості фондів та грантів у публічному секторі.	7	2	1	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 6. Вибір стратегії фандрайзінгу та звернення у публічному секторі.	10	2	2	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзінгу.	7	2	1	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 8. Складання та реалізація бюджету проекту.	7	2	1	-	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 9. Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.	10	4	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Основні методики роботи фандрайзера, краундфандінга в публічному секторі.	9	4	1	-	-	4	9	-	1	-	-	8
<i>КПІЗ</i>	5	-	1	-	-	4	4	-	-	-	-	4
<i>Разом за змістовим розділом 1</i>	55	16	9	-	-	30	55	2	1	-	-	52
Усього разом	90	24	16	-	-	50	90	4	2	-	-	84

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні засади фандрайзінгу та краундфандінгу в публічному секторі.	2
2.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзінгу та краундфандінгу.	2
3.	Фандрайзінгова та краундфандінгова діяльність у публічному секторі та форми її підтримки.	2
4.	Організаційні засади фандрайзінгової діяльності у публічному секторі.	2
5.	Особливості фондів та грантів у публічному секторі.	2
6.	Вибір стратегії фандрайзінгу та звернення у публічному секторі.	2
7.	Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзінгу.	2
8.	Складання та реалізація бюджету проекту.	2
9.	Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.	4
10.	Основні методики роботи фандрайзера, краундфандінга в публічному секторі.	4
Разом:		24

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни семінарські заняття не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні засади фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі.	2
2.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзінгу та краунфандінгу.	2
3.	Фандрайзінгова та краунфандінгова діяльність у публічному секторі та форми її підтримки.	1
4.	Організаційні засади фандраюингової діяльності у публічному секторі.	2
5.	Особливості фондів та грантів у публічному секторі.	1
6.	Вибір стратегії фандрайзінгу та звернення у публічному секторі.	2
7.	Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзінгу.	1
8.	Складання та реалізація бюджету проекту.	1
9.	Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.	2
10.	Основні методики роботи фандрайзера, краунфандінга в публічному секторі.	1
11.	<i>Комплексне практичне індивідуальне завдання</i>	1
Разом:		16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні засади фандрайзінгу та краунфандінгу в публічному секторі.	4
2.	Досвід та перспективи розвитку фандрайзінгу та краунфандінгу.	6
3.	Фандрайзінгова та краунфандінгова діяльність у публічному секторі та форми її підтримки.	4
4.	Організаційні засади фандраюингової діяльності у публічному секторі.	6
5.	Особливості фондів та грантів у публічному секторі.	4
6.	Вибір стратегії фандрайзінгу та звернення у публічному секторі.	6
7.	Методичні засади розробки інвестиційних проектів у рамках фандрайзінгу.	4
8.	Складання та реалізація бюджету проекту.	4
9.	Фандрайзинг як метод мобілізації фінансових ресурсів для розвитку територіальних громад.	4
10.	Основні методики роботи фандрайзера, краунфандінга в публічному секторі.	4
11.	<i>Комплексне практичне індивідуальне завдання</i>	4
Разом:		50

9. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання КПЗ передбачає розробку студентом власного проекту, пошук донора, підготовку проектної заявки та її публічну презентацію. Варіанти КПЗ вирізняються специфікою кожного окремого проекту в розрізі завдань:

Завдання 1. Розробити власний проект для залучення фінансування:

- провести експрес-опитування цільової аудиторії, виявити актуальну проблему;
- провести аналіз проблеми з використанням методики дерева проблем;
- сформулювати назву, мету та завдання проекту із застосуванням методики дерева цілей;
- провести аналіз проекту за методиками SMART або NAOMIE;
- оцінити стейкхолдерів проекту, проаналізувати можливості їх включення у проект.

Завдання 2. Використовуючи відкриті джерела інформації вибрати трьох потенційних донорів, оцінити можливості отримання від них фінансування. Підготувати звернення до донора.

Завдання 3. Скласти план реалізації та бюджет проекту. Розрахунки провести у табличній формі, для планування витрат за проектом використовувати відкриті джерела інформації (ціни на товари і послуги, ставки орендної плати, розміри оплати праці та ін.). Розробити кількісні та якісні показники оцінювання результатів проекту. Описати ризики та можливості реалізації проекту після завершення фінансування.

Завдання 4. Скласти проектну заявку із заповненням усіх елементів апікаційної форми. Підготувати презентацію розробленого проекту загальним обсягом не менше 20 слайдів.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента - це діяльність, яку студенти виконують самостійно за завданнями та під методичним рекомендаціями і контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення студентом з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Фандрайзінг та краундфандінг». Під час вивчення навчальної дисципліни «Фандрайзінг та краундфандінг» застосовуються такі види самостійної роботи:

- підготовка додаткових питань (2 на вибір);
- робота з додатковою літературою та ін.

Обов'язкові вимоги до роботи:

- оптимальний обсяг розкриття додаткового питання 3-4 сторінки. За ініціативою студента додаткові питання можуть бути представлені на практичному занятті чи круглому столі у формі презентації;

- поєднання теоретичного і практичного аспектів досліджуваної проблеми. Подання суто описових робіт, які не містять цифрового матеріалу не допускається;

- наявність висновків та рекомендацій практичного характеру. Наведені пропозиції, представлені в рамках викладення змісту завдань та питань самостійної роботи, мають бути належним чином аргументовані, наявність у тексті голослівних, нічим не підкріплених висновків та пропозицій небажана.

Завдання №1.

• Сутність фандрайзінгу, його роль та сфери застосування в публічному секторі

- Благодійництво та основні його форми
- Етичні стандарти фандрайзингової діяльності
- Риси професійного фандрайзера та їх характеристика
- Піраміда фандрайзінгу
- Правила успішного фандрайзінгу

Завдання №2.

• Становлення благодійності в Україні

• Фандрайзінг у країнах ринкової економіки

• Особливості фандрайзінгу в соціальній сфері

• Світовий рейтинг благодійності. Фандрайзингова та краудфандінгова діяльність у публічному секторі країн ЄС

• Перспективи та можливості фандрайзінгу та краудфандінгу в мережі Інтернет

- PR технології в фандрайзинговій діяльності
- Інноваційні інструменти фандрайзінгу

Завдання №3.

• Поняття проекту та його особливості

• Взаємозв'язок між публічною політикою, стратегічним плануванням та управлінням проектами

- Технології розробки та реалізації проекту
- Складові успішного партнерства
- Передпроектна стадія фандрайзінгу
- Стейкхолдери у фандрайзінгу: склад та методика оцінювання

Завдання №4.

• Менеджмент орієнтований на результат

• Корпоративний фандрайзінг

• Фандрайзингова діяльність із органами державної влади та місцевого самоврядування

- Фандрайзингова діяльність з приватними особами
- Краудфандінг: поняття, реалії та перспективи

Завдання №5.

• Міжнародна технічна допомога: призначення, форми підтримки та перспективи залучення

- Перспективи активізації фандрайзингу в зміцненні фінансової основи місцевого самоврядування
- Державний фонд регіонального розвитку: призначення, напрями діяльності та роль у фінансуванні розвитку територіальних громад.
- Субвенція на формування інфраструктури як джерело ресурсів для територіальних громад

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Фандрейзінг та краудфандінг» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання рефератів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Фандрейзінг та краудфандінг» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

– поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;

– контроль виконання КПЗ та інших видів робіт;

– підсумковий контроль реалізується у вигляді заліку.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Виконання КПЗ.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточного контролю.
6. Проведення підсумкового заліку.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **залік**, який складається очно в період призначений деканатом або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є тестування, робота над практичним завданням та співбесіда.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Фандрейзінг та краудфандінг» здійснюється в балах відповідно до табл.14.1. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Фандрейзінг та краудфандінг»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота											Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Змістовий розділ 1				Змістовий розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	КПІЗ		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

*T1, T2, ..., T10 – теми занять

**КПІЗ – комплексне практичне індивідуальне завдання

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах: усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань; перевірки правильності розв'язання практичних задач; експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів. Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі **заліку**. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на заліку складає **40** балів (див. табл. 14.2).

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

– неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали);

– неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус 4 бали).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Фандрейзінг та краудфандінг»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік. Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**. Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;

- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час заліку.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Бабій О.Я., Петрик О.В., Скорохода М.Р. Гранти 2017. Каталог донорських організацій: навч.-практичний посібник. Бурштин: Клуб сталого бізнесу, 2017. - 89 с.
2. Бабій О.Я. Посібник з фандрейзингу для бізнес-об'єднань: посібник. К.: 2017. - 168 с.
3. Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. Національні фінанси: підручник. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. - 660 с.
4. Кобзарев О. Фандрейзинг: навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. - 84 с.
5. Кулініч О.В., Ткачов Д.С. Соціальне проектування та грантрайтинг. Х.: Управління інноваційного розвитку та іміджевих проектів, 2018. - 42 с.

Допоміжна:

1. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері: метод. рек. для органів влади та недерж. орг-цій / В.В.Белявцева та ін.; за заг. ред. О.В. Кулініча. Харків: Золоті сторінки, 2017. - 148 с.
2. Чернявська О.В., Соколова А.М. Фандрайзинг: навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. - 272 с.
3. Гороя В.В. Практическое пособие по краудфандингу / под. ред. Ф.В.Мурачковского. Москва: Глобал Нетворкс. 2016. - 125 с.
4. Шевченко Д.А. Фандрайзинг образовательной организации: учебное пособие для обучающихся по дополнительным профессиональным программам. М.: Дашков и КО, 2017. - 335 с.
5. Волосович С.В., Василенко А.В. Краудфандінг як інноваційний метод фінансування проектів. Modern Economics. 2017. №4. С.13-19.
6. Козак В. Фандрайзинг як інструмент розвитку територіальних громад в умовах децентралізації. Державне управління та місцеве самоврядування. 2018. Вип. 3(38). С.131-141.
7. Огородник В.О. Фандрайзинг - інструмент активізації соціальновідповідальної взаємодії суб'єктів суспільних відносин. Економіка і організація управління. 2014. №1 (17) 2(18). С.197-201.

8. Іващенко А.І., Поліщук Є.А., Диба О.М. Перспективи розвитку краудфандингу в Україні як інструменту залучення коштів для підприємств малого та середнього бізнесу. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №21. С. 34-39.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Соломянюк Н.М. Фандрайзинг як технологія реалізації соціального плану маркетингу. Економічний форум. 2014. №3. С. 195-202 // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2014_3_31

2. Lake R. Angel Investing vs. Crowdfunding: How to Raise Money for Your Startup. 2016 // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.investopedia.com/articles/investing/010416/angel-investing-vs-crowdfunding-how-raise-money-your-startup.as>

3. Патерук Н. Фандрайзинг: як і де залучати ресурси громадським організаціям. 2018. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.prostir.ua/kb=fandrajzinh-yak-i-de-zaluchaty-resursy-hromadskym-orhanizatsiyam>

4. Боднарчук І. Фандрайзинг як система пошуку джерел фінансування для громадських організацій: український та зарубіжний досвід. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2014/fandrajzinh-yak-systema-poshuku-dzherel-finansuvannya-dlya-hromadskyh-orhanizatsij-ukrajinskyj-ta-zarubizhnyj-dosvid/>

5. Сайт безкоштовних електронних підручників онлайн // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://pidru4niki.com>.

6. Сайт електронної бібліотеки підручників // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://studentam.kiev.ua>.